

Vergaderjaar 2021–2022

36 184

Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (XIII) voor het jaar 2022 (Achtste incidentele suppletoire begroting inzake verder vullen gasopslag Bergermeer)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

A ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikelen 1

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2022 wijzigingen aan te brengen in de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat.

Normaliter wordt nieuw beleid in uitvoering genomen nadat de Staten-Generaal de begrotingswet heeft geautoriseerd. Aangezien uitvoering van de spoedeisende maatregelen die in deze achtste incidentele suppletoire begroting zijn opgenomen in het belang van het Rijk zijn, niet kan wachten tot formele autorisatie van beide Kamers der Staten-Generaal, zal het kabinet de uitvoering van de maatregelen starten. Hiermee wordt gehandeld conform lid 2 van artikel 2.27 van de Comptabiliteitswet 2016. Voor de indiening van deze achtste incidentele suppletoire begroting is uw Kamer vooraf geïnformeerd via de Kamerbrief *Verder vullen gasopslagen Bergermeer en Norg, en update LNG-installatie en gedoogsituatie* van 19 augustus 2022.

De in de begrotingsstaat opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht.

Mede namens de Minister voor Klimaat en Energie,

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
M.A.M. Adriaansens

B ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING BIJ DE BEGROTINGSARTIKELN

1. Leeswijzer

Ondergrenzen toelichtingen

Voor wat betreft het toelichten van significante verschillen in de uitgaven, ontvangsten en verplichtingen zijn de ondergrenzen gehanteerd zoals opgenomen in de onderstaande tabel.

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerpbegroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 < 1000	5	10
=> 1000	10	20

In sommige gevallen, waar politiek relevant, worden ook posten toegelicht beneden deze ondergrenzen.

2. Beleidsartikelen

2.1 Beleidsartikel 4 Een doelmatige energievoorziening en beperking van de klimaatverandering

Tabel 1 Budgettaire gevolgen van beleid achtste incidentele suppletoire begroting (ISB) (bedragen x € 1.000)

	Stand ontwerp-begroting 2022 incl. ISB's, NvW en amendementen	Stand 1 ^e suppletoire begroting incl. ISB	Mutaties 8 ^e ISB	Stand 8 ^e ISB	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026
Verplichtingen	13.075.972	16.056.965	2.310.000	18.366.965	0	0	0	0
Uitgaven	4.983.223	5.029.610	2.300.000	7.329.610	10.000	0	0	0
Subsidies (regelingen)	4.582.452	4.656.721	0	4.656.721	10.000	0	0	0
Missiegedriven Onderzoek Ontwikkeling en Innovatie (MOOI)	60.135	61.280		61.280				
Hernieuwbare Energietransitie (HER+)	42.140	42.140		42.140				
Energie-efficiëntie Green Deals	2.368 500	2.187 500		2.187 500				
Demonstratieregeling Klimaat- en Energie-innovatie (DEI+)	75.963	100.298		100.298				
Subsidieregeling Duurzame Scheepsbouw (SDS)	7.075	2.475		2.475				
Projecten Klimaat en Energieakkoord	3.981	2.231		2.231				
SDE	687.400	598.000		598.000				
SDE+	2.585.508	2.651.783		2.651.783				
SDE++	76.855	662.359		662.359				
Aardwarmte	17.500	17.500		17.500				
ISDE-regeling	258.000	256.700		256.700				

	Stand ontwerp-begroting 2022 incl. ISB's, NvW en amendementen	Stand 1 ^e suppletoire begroting incl. ISB	Mutaties 8 ^e ISB	Stand 8 ^e ISB	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026
Compensatie								
Energie-intensieve bedrijven (ETS)	0	0		0				
Carbon Capture and Storage (CCS)	4.080	2.780		2.780				
Hoge Flux Reactor	6.401	6.401		6.401				
Caribisch Nederland	6.144	10.404		10.404				
Overige subsidies	50.000	71.600		71.600				
Opschalingsinstrument waterstof	4.000	138.600		138.600				
Subsidieregeling Coöperatieve Energieopwekking (SCE)	42.519	2.200		2.200				
Subsidie ondersteuning verduurzaming MKB	25.633	24.283		24.283				
IPCEI waterstof	3.000	3.000		3.000				
Vulmaatregelen gasopslag	623.250	0		0	10.000			
Leningen	61.400	61.400	2.300.000	2.361.400	0	0	0	0
Lening EBN	61.400	61.400		61.400				
Lening Gasunie	0	0		0				
Lening EBN voor vullen Bergermeer	0	0	2.300.000	2.300.000				
Garanties	0	0	0	0				
Verliesdeclaratie aardwarmte	0	0		0				
Opdrachten	36.953	36.853	0	36.853	0	0	0	0
Onderzoek mijnbouwbodembeweging	1.986	1.647		1.647				
SodM onderzoek	2.425	2.194		2.194				
Uitvoeringsagenda Klimaat	623	473		473				
Klimaat mondiaal	335	890		890				
Onderzoek en opdrachten	31.584	31.649		31.649				
Bijdrage aan agentschappen	81.435	114.632	0	114.632	0	0	0	0
Bijdrage aan RVO.nl	64.746	92.042		92.042				
Bijdrage aan Agentschap Telecom	4.103	4.103		4.103				
Bijdrage aan NEa	7.536	11.700		11.700				
Bijdrage aan KNMI	1.264	1.925		1.925				
Bijdrage aan NVWA	886	886		886				
Bijdrage aan RIVM	1.600	1.001		1.001				
Bijdrage aan RWS	1.300	2.975		2.975				
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	142.417	145.907	0	145.907	0	0	0	0
Doorsluit COVA-heffing	111.000	111.000		111.000				
TNO kerndepartement	29.690	33.180		33.180				
TNO-SodM	1.727	1.727		1.727				
Bijdrage aan medeoverheden	1.340	1.340	0	1.340	0	0	0	0
Uitkoopregeling	1.340	1.340		1.340				

	Stand ontwerp-begroting 2022 incl. ISB's, NvW en amendementen	Stand 1 ^e suppletoire begroting incl. ISB	Mutaties 8 ^e ISB	Stand 8 ^e ISB	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026
Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties	10.893	12.200	0	12.200	0	0	0	0
Bijdrage aan Nuclear Research Group (NRG)	8.259	8.259		8.259				
Internationale contributies	1.624	2.050		2.050				
PBL Rekenmeester-functie	1.010	1.891		1.891				
Stortingen begrotingsreserve	66.333	557	0	557	0	0	0	0
Storting in begrotingsreserve duurzame energie en klimaattransitie	66.333	0		0				
Storting in begrotingsreserve aardwarmte	0	557		557				
Ontvangsten	3.720.277	5.911.419	0	5.911.419	2.300.000	2.500	2.500	2.500
Ontvangsten COVA	111.000	111.000		111.000				
Opbrengst heffing ODE (SDE++)	2.692.000	2.906.000		2.906.000				
Ontvangsten zoutwinning	2.511	2.511		2.511				
Onttrekking reserve duurzame energie en klimaattransitie	4.186	1.576.186		1.576.186				
ETS-ontvangsten	900.000	1.300.000		1.300.000				
Diverse ontvangsten	10.580	15.722		15.722				
Heffing gasleveringszekerheid	0	0		0		2.500	2.500	2.500
Ontvangsten lening EBN Bergermeer	0	0		0	2.300.000			

Tabel 2 Uitsplitsing verplichtingen (bedragen x € 1.000)

	Stand ontwerp-begroting 2022 incl. ISB's, NvW en amendementen	Stand 1 ^e suppletoire begroting	Mutaties 8 ^e ISB	Stand 8 ^e ISB	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026
Verplichtingen	13.075.972	16.056.965	2.310.000	18.366.965	0	0	0	0
waarvan garantieverplichtingen	44.200	44.200		44.200				
waarvan overige verplichtingen	13.031.772	16.012.765	2.310.000	15.341.772				

Budgetflexibiliteit

Het juridisch verplichte deel van het uitgavenbudget 2022 stijgt naar 88% door de ophoging van € 2,3 mld voor het vullen van Bergermeer.

Toelichting

In deze achtste incidentele suppletoire begroting wordt het parlement om autorisatie verzocht voor het aangaan van verplichtingen en doen van uitgaven voor het verder vullen van gasopslag Bergermeer, zoals voorgesteld in de Kamerbrief *Verder vullen gasopslagen Bergermeer en Norg, en update LNG-installatie en gedoogsituatie* van vrijdag 19 augustus 2022.

Verplichtingen en uitgaven

Subsidies

Vulmaatregelen gasopslag

Momenteel is er sprake van een ongebruikelijke situatie op de gasmarkt: de zomergasprijs is hoger dan wintergasprijs. Dit maakt opslag van gas met het oog op de winter voor marktpartijen onaantrekkelijk. Het zou immers neerkomen op het inkopen tegen een hogere prijs dan de verwachte verkoopprijs in de winter. Dit tast de leveringszekerheid aan. Het kabinet heeft EBN reeds aangewezen als partij om gas op te slaan in Bergermeer. EBN is een beleidsdeelneming met de Staat als enige aandeelhouder. Die aanwijzing zal worden uitgebreid om verdere vulling mogelijk te maken. EBN zal hiervoor een vergoeding (subsidie) krijgen. Deze vergoeding ziet onder andere op het verschil tussen de zomer- en wintergasprijs en de kosten verbonden aan de opslag zelf. Hiervoor worden de op het instrument resterende middelen aangewend. In aanvulling daarop wordt het € 10 mln aan de begroting toegevoegd.

Leningen

Lening EBN voor vullen Bergermeer

Er wordt een lening verleend aan EBN ter hoogte van € 2,3 mld voor de inkoop van het gas dat nodig is om Bergermeer verder te vullen. Vanwege de hoge gasprijs is EBN niet zelf in staat de inkoop van het gas voor te financieren. Na levering van het gas ontvangt EBN inkomsten en betaalt EBN de lening terug.

Ontvangsten

Heffing gasleveringszekerheid

Gegeven het open en grensoverschrijdende karakter van de Europese gasmarkt dragen de Nederlandse gasopslagen en het vullen ervan bij aan de leveringszekerheid van de gehele Unie en met name de ons omringende landen. Uitgangspunt is dat de kosten die met hiervoor genoemde maatregelen gemoeid zijn worden gedragen door de gebruikers (ofwel: de gebruiker betaalt). Dit betreft zowel gebruikers in Nederland als daarbuiten.

Voor het verhalen van de uiteindelijke gemaakte kosten van EBN op gebruikers wordt, in samenhang met de uiteindelijke wijze waarop voor de langere termijn invulling wordt gegeven aan de vulverplichting, gewerkt aan een heffing op geboekte capaciteit voor transport via het landelijk gastransportnet van GTS (bovenop – maar niet in – de tarieven voor gastransport). Op die manier kan de rekening worden gelegd bij de gebruikers die profiteren van de vulling van de gasopslagen (leveringszekerheid), inclusief de gebruikers in het buitenland. Deze heffing zal zodanig worden uitgewerkt dat de financiering van voornoemde maatre-

gelen een vorm van voorfinanciering is en de uiteindelijke kosten door de gebruikers van het gastransportnet worden opgebracht.

De ontvangsten zijn omhoog bijgesteld met € 2,5 mln per jaar in de periode 2024–2027, ter dekking van de verhoging van de subsidie met € 10 mln.

Terugbetaling lening EBN voor vullen Bergermeer

Er wordt een lening verleend aan EBN ter hoogte van € 2,3 mld voor de inkoop van het gas dat nodig is om Bergermeer verder te vullen. Na levering van het gas ontvangt EBN inkomsten en betaalt EBN de lening in 2023 volledig terug.